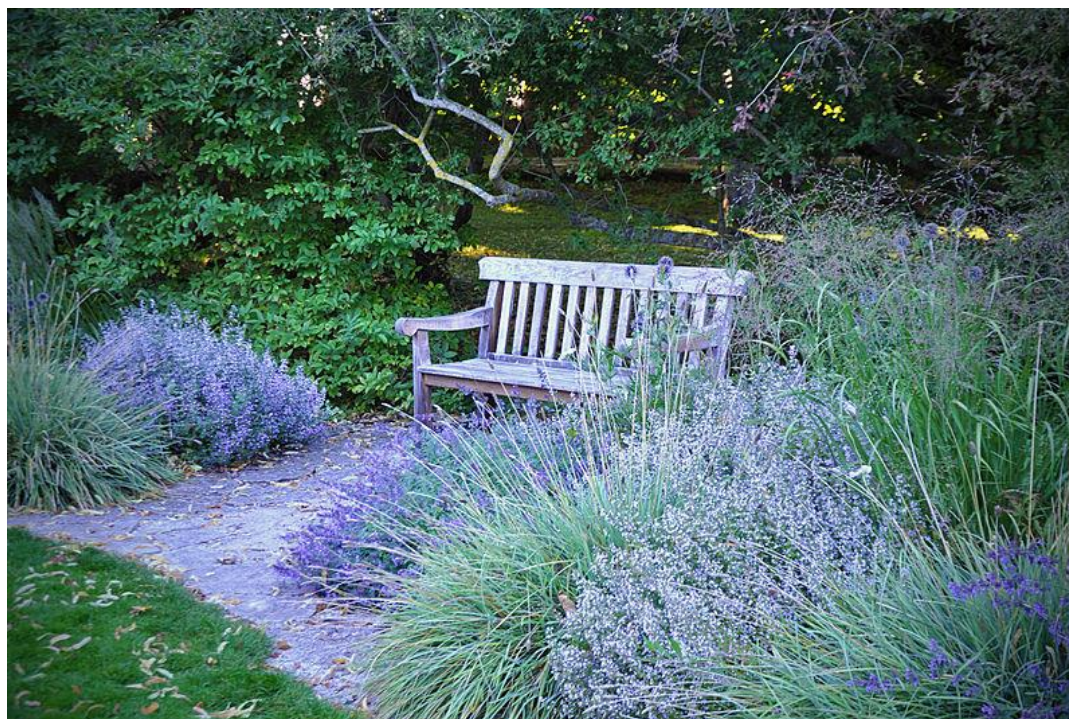

Fjärilar och Humlor i Trädgården

Hur kan du göra din trädgård attraktiv?

Sofia Berg, Niclas Norrström

Dagfjärilar

121 arter dagfjärilar i Sverige

○ Tjockhuvuden

○ Riddarfjärilar

○ Vitvingar

○ Juvelvingar

○ Praktfjärilar

Dagfjärilar

Dagaktiva

Klubbformade antenner

Vingarna (vertikalt över kroppen)

Humlor

- 40 arter kända från Sverige
- Det finns sociala humlor och snylthumlor

*Förvandla er trädgård till ett paradiset för
humlor och fjärilar!*

Hur gynnar du bäst fjärilar i din trädgård?

Genom att erbjuda en uppsjö av doft- och nektarrika växter kan man locka till sig de kräsna skönhetererna.

Det är bra om växterna blommar vid olika tidpunkter **och har skilda färger.**

Hur gynnar du bäst fjärilar i din trädgård?

Våren

Citronfjärilar, nässelfjärilar och påfågelögon hör till de få arter som övervintrar som vuxna och därför syns först av alla.

Vårkrage, aubretia, vårlök och pärlhyacint är utmärkta växter att plantera för att få se några av de första fjärilarna.

Hur gynnar du bäst fjärilar i din trädgård?

Sommar

Flest arter ser man oftast i juli och augusti.

Den absoluta favoritväxten framför alla andra är den underbart doftande **syrenbuddlejan**

Hur gynnar du bäst fjärilar i din trädgård?

Sommar

Ärtväxter

Praktröllika

Chokladblomma

Kärleksört

Kaprifol

Isop

Vitlysing

Hur gynnar du bäst fjärilar i din trädgård?

Sommar

Det viktigaste är att ha en mångfald av nektarväxter om man vill ha besök av många olika arter fjärilar.

Enligt en engelsk undersökning hade trädgårdar med mer än 20 olika blommor 65 procents chans att locka mer än 14 fjärilsarter

Hur gynnar du bäst fjärilar i din trädgård?

Hösten

Sent på hösten får kinesisk kärleksört och röd rudbeckia gärna besök av näselfjärilar, amiraler och de vackra vinbärsfuxarna.

Hur gynnar du bäst fjärilar i din trädgård?

Kryddträdgård- Fjärilar trivs på många kryddväxter såsom lavendel, salvia och backtimjan och mejram.

Fruktträd- Ger mycket nektar på försommaren. Fjärilarna gillar också fallfrukten på hösten

Damm- Här trivs många växter som gynnar fjärilar, t.ex. vattenmynta och fackelblomster, rosenflockel och hampflockel.

Hur gynnar du bäst fjärilar i din trädgård?

Vindskydd- Med hjälp av staket, byggnader, vallar och häckar blir det mer vindstilla i trädgården. Plantera gärna häckar av syren eller hagtorn.

Fågelbad- Inte bara fåglarna trivs här. Fågelbad för fjärilar behöver vara grunda och med sand på botten och kanterna

Nässlor som barnkammare för fjärilar

- Här handlar det dock inte om nektar utan mat för larverna.
- På nässlorna lever larver av nässelfjäril, påfågelöga, amiralfjäril, vinbärsfux, tistelfjäril och kartfjäril.
- Tyvärr fungerar det inte att gömma undan nässelbeståndet i ett skuggigt hörn av trädgården. De ska stå soligt så fjärilshonorna lägger sina ägg där och larverna ska trivas.

Barnkammare för fler fjärilar

Många värdväxter – bara
att välja 😊

Amiral ..... brännässla
Apollofjäril ..... kärleksört, vit fetknopp
Aurorafjäril ..... korsblommiga växter, tex.
ängsbräsma, löktrav
Aspfjäril ..... asp
Citronfjäril ..... brakved, getapel
Eldsnabbvinge .... slån, hägg
Gräsfjärilar ..... olika gräs
Grönsnabbvinge... blåbär, lingon, odon, tranbär
Guldvingar ..... bergsyra, ängssyra
Hagtornsfjäril ..... rönn, slån, hagtorn, oxbär
Kartfjäril ..... brännässla
Körsbärsfuks ..... skogsalm, säl, gråvide, asp,
sötkörsbär
Makaonfjäril ..... strandkvanne, strätta, kärrsilja
Mindre blåvinge ...getvåppling, kärringtand
Mnemosynefjäril ..olika nunneörter

Silverblåvinge ..... ärtväxter, bl.a. gulvial, kråkvicker,
blålusern
Smultronvisslare...smultron, låga fingerörter
Smygare ..... olika gräs
Sorgmantel ..... björk, säl, asp, vide
Svavelgul höfjäril ..odon
Tistelfjäril ..... tistlar, gråbo
Tostebåvinge..... brakved, odon, blåbär, ljung,
getapel,
Vinbärsfuks ..... säl, alm, humle, brännässla, hassel,
vinbär
Ängsblåvinge .....rödklöver, strandtrift
Nässelfjäril ..... brännässla
Nätfjärilar ..... kovallarter, te-, axveronika,
svartkämpar
Puktörneblåvinge..kärringtand, röd-, vitklöver, blålusern,
puktörne
Påfågelöga ..... brännässla
Pärlemorfjärilar.... violarter
Rapsfjäril..... korsblommiga växter, tex. löktrav,
ängsbräsma
Rödgul höfjäril ..... blålusern, klöver, kärringtand

Hur gynnar du bäst humlor i din trädgård?

- Skapa näringsresurser till humlorna – blomrika trädgårdar
- Spara sälgar – hanindivider
- På våren är krokus, scilla, plister, lungört och revsuga bra resurser
- Även berberis och rhododendron och rosenribs blommor ganska tidigt

Hur gynnar du bäst humlor i din trädgård?

- Skapa näringsresurser till humlorna – blomrika trädgårdar

Ärtväxter

Vallört

Honungsfacelia

Kryddväxter

Blåklockor

Svarta och röda vinbär

Rosenflockel

Vilda bär

Plister

Klint

Blåeld

Gulsporre

Tjärblomster

Bolltistel

Hur gynnar du bäst humlor i din trädgård?

- Skapa näringsresurser till långtungade humlor
- Äkta stormhatt
- Praktbetonika
- Fingerborgsblomma

Hur gynnar du bäst humlor i din trädgård?

- Skapa boplatser
  - Ministenröse
  - Oklippta partier
  - Snår, häckar

Gräva gropar i jorden
– lägg dit torrt gräs –
täck med en träskiva
(i sluttande läge – ej
drunkna vid regn)

Här är en lista på arter som gynnar fjärilar OCH humlor på en äng

- Rödklint
- Vädclint
- Blåclint
- Backtimjan
- Fackelblomster
- Gulmåra
- Ängsvädd
- Åkervädd
- Prästkrage
- Käringtand
- Kungsmynta
- Gullviva
- Vallmo
- Rödblära
- Styvmorsviol
- Vårbrodd
- Ängsviol
- Fårsvingel
- Rödsvingel

Pratensis AB

Binas bon

- Sandig mark utmärkt för väldigt många biarter. Vårda sandmark och södersluttande sandiga slänter!
- Tillverka hålrum (biholk):
  - Bambupinnar
  - Borra hål i trädbitar (minst 10 cm djupa hål)
  - Gärna i olika storlekar (3-13 mm)
  - Placera med öppningarna åt söder eller sydväst i grenklykor och mellan stenar, från högt till lågt
- Citronbin (3-6 mm), murarbin (5-12 mm), väggbin (6-10 mm), ullbin (8-12 mm), pälsbin (8-12 mm), tapetserarbin (8-13 mm)

Binas föda

- Vildbin föder huvudsakligen upp sin avkomma på pollen men en del arter använder även mycket nektar. Pollen är proteinresurs för äggproduktion och nektar används av vuxna bin som föda
- Hannar varken äter eller samlar pollen men besöker blommor för att suga nektar
- Ca 60 arter är specialister (besöker enbart växter ur en familj). Exempel lysingbiet (pollen endast från lysingsläktet)

Toppväxter för bin

Björnbär

*Honungsfacelia (mycket populär
biväxt)*

*Klöver (alsikeklöver, rödklöver,
vitklöver)*

Surkörsbär

Ljung

Maskros

Mjölkört/Rallarros

Pestskråp (passar i fuktig lerjord)

Raps

Salix

Bra trädgårdsväxter för bin

Blåeld (nektar ***, pollen **)
Blågull (nektar ***, pollen **)
Fackelblomster (nektar ***, pollen **)
Fetknopp (nektar ***, pollen **)
Gurkört (nektar ***, pollen **)
Hallon (nektar ***, pollen **)
Hästkastanj (nektar ***, pollen **)

Lind (nektar ***, pollen *)
Lönn (nektar ***, pollen **)
Malva (nektar ***, pollen **)
Oxbär (nektar ***, pollen **)
Tistlar (nektar ***, pollen **)

Slån (nektar **, pollen ***)
Äpple (nektar **, pollen ***)

Krusbär (nektar ***, pollen *)
Röda vinbär (nektar **, pollen **)
Svarta vinbär (nektar *, pollen *)
Sötkörsbär (nektar **, pollen **)

Vinster med bin i trädgården

- Trevligt med surrande bin!
- Många bär och frukter får bättre pollination och fruktsättning vilket leder till fler, större och jämnare frukter och bär

Artportalen - Småkrypsportalen

- Rapportera in era fynd

The screenshot shows the homepage of the 'Rapportsystemet för Småkryp' (Small Invertebrate Reporting System). The header features a butterfly icon and the title 'Rapportsystemet för Småkryp'. Below the header is a navigation bar with links: 'Start', 'Bli rapportör', 'Visa fynd', 'Landskapskataloger', 'Statistik', and 'Logga in'. A secondary navigation bar includes 'Start', 'Dagens Småkryp', 'Veckans fjäril', 'Bildarkiv', 'Dagens bilder', and 'Dagens dagbok'. The main content area is divided into two sections. The left section, titled 'Kartan visar de senaste två dagarnas 3665 registrerade fynd:', displays a map of Sweden with red dots indicating collection sites for the dates 25/3 and 24/3. The right section, titled 'Rapportsystemet för småkryp', describes the portal as a resource for land- and freshwater-dwelling small invertebrates, noting that it covers all terrestrial and limnic invertebrates, or 'småkryp', as they are called. It also mentions that some species groups are still missing and directs users to further information further down the page.

Rapportsystemet för
Småkryp

Start Bli rapportör Visa fynd Landskapskataloger Statistik Logga in

Start **Dagens Småkryp** Veckans fjäril Bildarkiv Dagens bilder Dagens dagbok

Kartan visar de senaste två dagarnas 3665 registrerade fynd:

- 25/3
- 24/3

Rapportsystemet för småkryp
Portal för land- och sötvattenslevande småkryp

Detta rapportsystem omfattar alla terrestra och limniska evertetrater, eller "småkryp" om man så vill. Artlistor saknas fortfarande för en del grupper, se mer information längre ned på denna sida.

Tack!

Lycka till med er trädgård

Foto: Sofia Berg